

Carrer Major

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carrer Major, s/n.
Emplaçament Tram de carrer entre el carrer Marquès de Gelida i el carrer del Pi.
Alçada: 177

Coordenades:

Latitud: 41.440287435976
Longitud: 1.8637020885944
UTM Est (X): 405073
UTM Nord (Y): 4588258

Classificació

Número de fitxa 08091 - 201
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Neoclàssic Eclecticisme Modernisme Popular
Segle XIX -XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: El carrer està en bon estat en general malgrat que l'activitat comercial ha adaptat alguns dels edificis d'interès patrimonial modificant-ne els baixos dels locals. Malgrat tot, alguns s'ha restaurat les façanes d'alguns edificis que han recuperat la seva presència.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL / Immobile / 8393-I / Aprovació definitiva comissió urbanisme / 25/01/2015 / DOGC / 05/06/2015 / POUM C1-01
La declaració de BCIL engloba l'eix històric de la població Sol, Pl. de l'Església, Marquès de Gelida, Major i Pi.
dv., 05/06/2015 - 12:00
Data aprovació:
Número inventari
Generalitat i altres

inventaris	Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 35075
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Gelida. Plaça de la vila, 12. 08790 GELIDA

Fitxes associades:

[Unió del Casal Gelidenc \(Societat Coral d'Artesans\)](#)

[Casa Pascual Boatell](#)

[Casa Mas](#)

[Casa Aragall](#)

[Can Coma](#)

[Cal Dagà](#)

[Casa Castellví](#)

Autoria de la fitxa Martí Picas. INSITU SL

Data de registre de la fitxa: dt., 21/05/2024 - 19:52

Descripció

El carrer Major, amb una longitud d'uns 360 m, s'inicia al seu extrem superior a una alçada de 193 m a la plaça de l'Església i desemboca a l'extrem inferior a 162 m d'altitud, on connecta amb el carrer del Pi i cruïlla amb el carrer Sant Antoni i carrer Lluís Guarro. La seva estructura urbana, que remunta al segle XIX i es descriu com una espina de peix (Rosselló, 2011), es va establir sobre l'antic camí de Sant Llorenç d'Hortons. Des dels inicis, aquest tram va ser edificat a banda i banda amb una alineació gairebé idèntica a l'actual. A mitjan segle XIX, els edificis orientats al sud-oest estaven més desenvolupats que els del nord-est. Un dels trams inicials més densos és el que està situat entre els carrers Mossèn Mariné i de la Barceloneta.

La importància d'aquest eix va augmentar significativament amb la consolidació urbana a la part alta, marcat per la construcció de la plaça de l'església i l'església de Sant Pere a mitjan segle XIX. L'edificació completa a banda i banda del carrer es va completar a finals d'aquest mateix segle. A més, la connexió del carrer Major amb la Barceloneta va vincular els dos centres d'interès de la població: el poder eclesiàstic i el poder civil, amb la nova casa de la Vila i les primeres torres d'estiueig de major poder adquisitiu.

El mestre d'obres Joan Pascual i Batlle va ser una figura clau durant aquest període, desenvolupant cases per a la classe benestant a imatge de la seva pròpia casa familiar, la casa Pascual Boatell, o la casa Castellví, casa residencial d'estiu del comerciant Barceloní Josep Castellví. Caracteritzades per un estil neoclàssic, aquestes edificacions reflectien l'augment del poder adquisitiu i la capacitat econòmica dels seus promotors, mostrant una tendència cap a una estructura més residencial que d'estiueig, en el que s'ha conegut com les cases de Senyors entre mitgeres.

La reurbanització de la plaça de l'església a principis del segle XX va consolidar definitivament l'eix tal com es coneix avui en dia. Posteriorment, l'expansió urbana de la ciutat es va dirigir cap a carrers paral·lels, deixant al carrer Major els canvis mínims estructurals amb reformes o substitucions d'edificis en parcel·les ja edificades per més cases de senyors o edificis d'interès públic o d'entitats.

Història

L'eix dels carrers del Marquès de Gelida – Major - Pi és l'artèria principal del poble de Gelida, el qual s'havia bastit sobre l'antic camí de Sant Llorenç d'Hortons. Al seu voltant, es van anar constituint els edificis entre mitgeres, i alguns dels antics, es van substituir a finals del segle XIX i principis del XX per grans casals modernistes encara existents com si es tractés d'una espina de peix, tal com s'il·lustra a la ruta modernista de Gelida.

El carrer Major, juntament amb els carrers del Marquès de Gelida i Pi es van nodrir de la incorporació de la població del creixement de les papereres al segle XIX com del creixement demogràfic de la bonança de la vinya. I al primer terç del segle XX van allotjar els nous edificis d'estils modernistes i eclèctics que substituïen els vells per allotjar les famílies de la pujança econòmica de la població i els nouvinguts atrets per l'estil de residència d'estiueig que es va promoure a la vila.

Bibliografia

AAVV (1986). *Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya*. L'Alt Penedès. Generalitat de Catalunya.

ALONSO, Gemma (2012). *L'estiueig a Gelida 1880-1940. Anàlisi dels fons documentals i fotogràfics*. Treball de recerca del Màster d'Arxivística i Gestió de Documents. Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents.

CARAFÍ, Mercè (1998). *L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965*. Efadós Editorial.

RIUS, Jaume (coord.) (2011). *Gelida. Retrats d'un temps*. Andana Edicions.

ROSSELLÓ, Joan (1988). "La incidència de l'arquitectura de Juan Pascual i Batlle en la conformació de la Gelida actual." Miscel·lània penedesenca, vol. 12, pp. 227-242.

ROSSELLÓ, Joan (1989). "L'arquitectura i l'urbanisme d'estiueig al Penedès". Miscel·lània penedesenca, Vol. 13, pp. 421-437.

ROSSELLÓ, Joan (1990). "Els Mas, nissaga de paletes, constructors i arquitectes de Gelida". Miscel·lània Penedesenca. pp. 493-512.

ROSELLÓ, Joan (2018). L'arquitectura de Joan Pascual Batlle dins del marc de la societat de Gelida de finals del segle XIX. La Quaderns Gelidencs d'Història i Societat – 6. Ajuntament de Gelida.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

[La incidència de l'arquitectura de Juan Pascual i Batlle en la conformació de l...](#)

[L'arquitectura i l'urbanisme d'estiueig al Penedès](#)

[Els Mas, nissaga de paletes, constructors i arquitectes de Gelida](#)

